

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ЖИТЛО ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ ТОВАРИСТВА ВЛАСНИКІВ ЖИТЛА

Маковій Віктор Петрович, кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри цивільного права та процесу Одеського державного університету внутрішніх справ

Лоскутова Ірина Сергіївна, курсант факультету підготовки слідчих Одеського державного університету внутрішніх справ

Характеризуючи право фізичної особи на створення ОСББ як складову правосуб'єктності необхідно звернутись до сутності здійснення права на житло, яке досить опрацьоване у науці житлового права. Загалом право на житло як відповідне повноваження фізичної особи розглядається у праві в конституційно-правовій та цивільно-правовій площині. Перша ґрунтується на основних началах, викладених в нормативних документах міжнародного рівня. Так, ст. 25 Загальної декларації прав людини та ст. 11 Міжнародного пакту про економічні, соціальні, культурні права визначають право на житло у складі комплексного права на гідний життєвий рівень поряд з правом на харчування, медичний догляд тощо. На розвиток цих положень ст. 47 Конституції України серед основних прав та свобод людини і громадянина закріпила право на житло, складовими якого визначила три повноваження, що розкриті в частинах цієї статті: право на набуття речового чи зобов'язального права на житло внаслідок його побудови, укладення договору чи інших підстав, визначених законодавством; право на отримання соціального житла від держави або органів місцевого самоврядування; право на недоторканість житла. Крім того, право на житло вслід за концепцією, відображеною в наведених міжнародних нормативних документах, ст. 48 Конституції включається в якості складової до змісту права на достатній життєвий рівень для особи та її сім'ї.

У науці конституційного права сутність права на житло має тривалу й напрацьовану передісторію, що не є предметом даного дослідження. Однак, для мети встановлення сутності даного права у конституційно-правовому аспекті буде важливим комплексне дослідження змісту цієї правової категорії Герасимовим Р.А., що надало йому можливості дійти наступних висновків: сутністю житлового права є визнання за кожною людиною права володіти і користуватись таким соціальним благом як житло, а також набувати житло на тих чи інших підставах; у об'єктивному значенні право на житло – це правовий інститут, що включає конституційно-правові норми, які регулюють питання набуття й володіння житлом; у суб'єктивному сенсі право на житло – це суб'єктивне право особи на набуття житла і володіння ним, яке існує в межах загальних конституційних правовідносин [1, с. 27-29].

На думку Седугіна П.І. сутністю права на житло у цивільно-правовій площині є право особи на житлову площу, під яким розуміється комплекс повноважень наймача по користуванню й розпорядженню житловим приміщенням, наданим йому за договором чи іншої підставі. При цьому право на житлове приміщення у цивільно-правовому сенсі є складовою права на житло у конституційно-правовому значенні [2, с. 32].

Галіянтч М.К. у своєму дослідженні визначив право на житло у конституційно-правовому сенсі як право кожного громадянина на одержання житла і безстрокове користування ним. У галузевому розумінні право на житло як суб'єктивне право є установлена законом міра дозволеної поведінки уповноваженої особи щодо володіння, користування й розпорядження житловим приміщенням [3, с. 112].

Не менш слушною є усталена точка зору, згідно якої прийнято виділяти у праві на житло у цивільно-правовому сенсі дві складові: право

на конкретне житлове приміщення та право на поліпшення житлових умов. При цьому Мічурин Є.О. право на конкретне житлове приміщення у цивільному праві визначалась як речова складова, а інша – як зобов'язально-правова [4, с. 10-11].

З викладеного можна зробити наступний висновок, що оскільки право на житло було закріплено у конституційних нормах й забезпечує природне існування людини в сукупності визначених особистих немайнових прав, визначених книгою 2 ЦК, а Конституція України, книга 3 та 5 Цивільного кодексу надає можливість говорити й про майнову ознаку цього права, то вочевидь треба погодитись з комплексною його сутністю, що підтримується й у теорії житлового права [5, с. 89-107].

Для цілей даного дослідження необхідна майнова суть права на житло, яку з огляду на викладене можна сформулювати у вигляді: майновим змістом права на житло є право особи на здійснення відповідних повноважень щодо належного їй житла на тій чи іншій правовій підставі (речово-правова складова), а також на поліпшення власних житлових умов (зобов'язально-правова складова). При тому, що одна й інша складова раніше реалізувалась переважно у публічно-правовій сфері (посередництвом залучення органів державної влади), а на теперішній час здійснення обох складових відбувається переважно у приватноправовій площині з певними елементами залучення владних інституцій.

Оскільки товариства власників житла створюються з метою реалізації повноважень власників щодо житлового фонду, в першу чергу щодо його утримання, то й здійснення права на житло фізичної особи в цій частині повинно розглядатись у площині реалізації речово-правової складової. Отже, дія фізичної особи щодо створення товариства власників житла повинна розглядатись й як складова дієздатності фізичної особи, яка здійснює речово-правову складову права на житло у формі визначених законом дій, створює для себе права та обов'язки, що відтворюються у відповідних положеннях статуту такої організації.

Список використаних джерел:

1. Герасимов Р.А. Сущность и нормативное содержание права на жилище. / Р.А. Герасимов – Тамбов: Узд-во Тамбовского государственного университета, 2005. – 32 с.
2. Седугин П.И. Жилищное право: Учебник для вузов / П.И. Седугин. – М.: Изд-во Норма, 2003. – 384 с.
3. Житлове законодавство України: стан та шляхи удосконалення: Монографія. / [За ред. М.К.Галаянтича]. – К.: КВІЦ, 2006. – 564 с.
4. Мічурин Є.О. Цивільний договір як один із засобів реалізації права на житло : дис. ... канд. юрид. наук:12.00.03. // Є.О. Мічурин. ; Університет внутрішніх справ – Харків, 2000. – 185 с.
5. Галаянтич М.К. Теоретико-правові засади реалізації житлових прав громадян в умовах ринкових перетворень: Монографія. / М.К. Галаянтич. – К.: НДІ приватного права і підприємництва АПРН України, 2006. – 512 с.

ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВА НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ В УКРАЇНІ

Нецька Любов Степанівна, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри представництва інтересів громадян і держави у суді та нагляду за додержанням законів Національної академії прокуратури України

Право на медичну допомогу і на рівні міжнародних конвенцій [1], і на рівні законодавства України – Конституції України [2], ЦК України [3], Основ законодавства України про охорону здоров'я [4] визнано таким, що відноситься до природних прав людини, а отже невід'ємно пов'язане з фізичною особою та має пряме відношення до її існування.

Зміст цього права та можливості його реалізації загалом теж регулюються чинним законодавством України, але його суперечність,